

Ett FoU-arbete med fokus på nätverksarbete med barn och familjer

FoU Välfärds konferens den 17 oktober 2024

Anna Melke, forskare FoU i Väst

Alicia Åström, barnsekreterare, Mölndals Stad

Hanna Bergenheim, arbetsledare utredning barn och unga, Mölndals stad

Göteborgsregionen och Mölndal

- Mölndals stad är en av 13 kommuner i GR
- Ca 70 000 invånare, ca 250 anställda inom IFO och AM
- Ett FoU-arbete med
 - Barn och unga (36 tjänster inom mottagning, utredning och säkerhetsteam)
 - Familjehem och barnsekreterare (14 tjänster)
 - Öppenvård (37 tjänster)

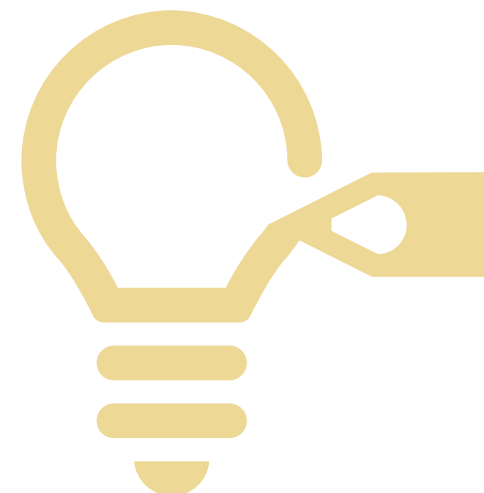

1 Ale	8 Lilla Edet
2 Alingsås	9 Mölndal
3 Göteborg	10 Partille
4 Härryda	11 Stenungsund
5 Kungsbacka	12 Tjörn
6 Kungälv	13 Öckerö
7 Lerum	

Syfte med presentationen

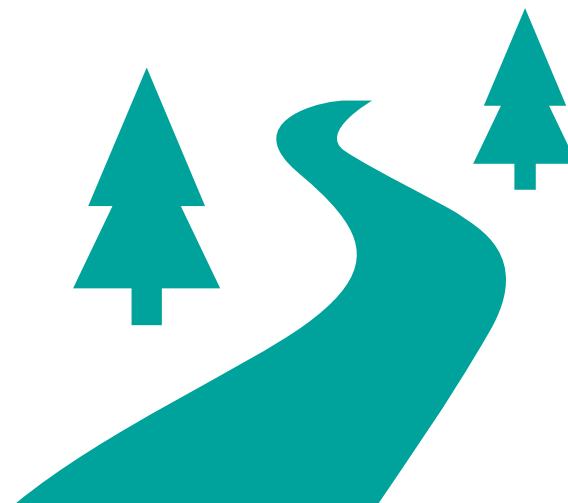
- **Nätverksarbete är ett utvecklingsområde i alla kommuner – vi vill uppmuntra fler att studera sitt arbete tillsammans över enhetsgränser**
- **Kan vara svårt att hitta ramarna – vi vill visa ett enkelt sätt att gå tillväga**

Vi menar all typ av arbete med barn och föräldrars nätverk, inte bara placeringar. Ett mer generellt nätverksarbete kan ses som en förutsättning för att nätverkshem ska komma till stånd. Vi menar framförallt socialt nätverk.

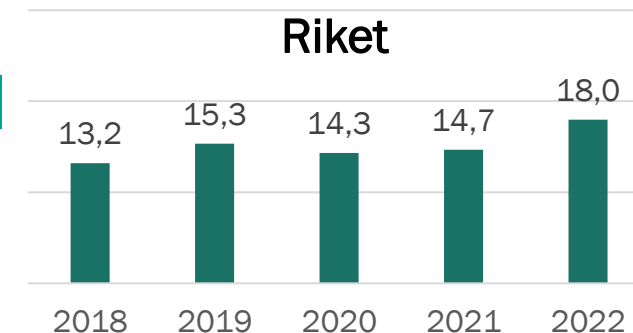
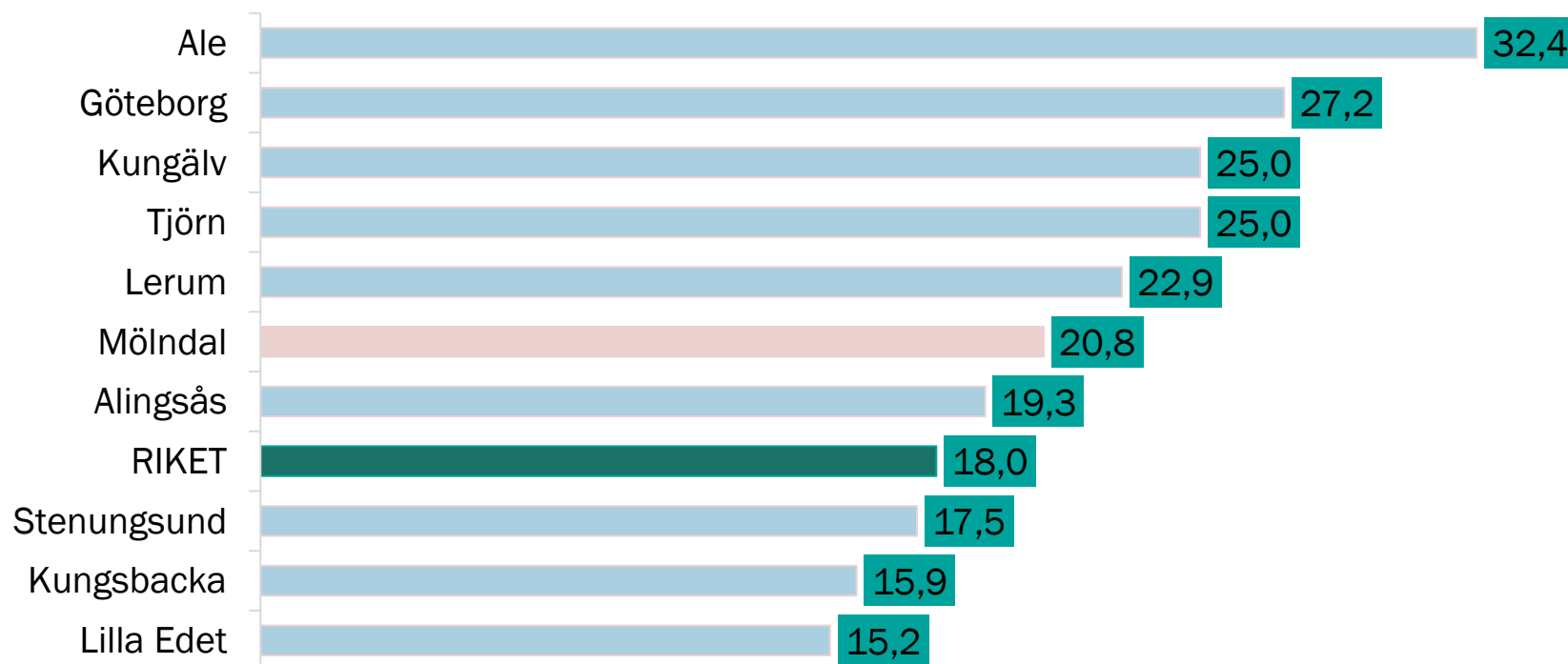

Bakgrund – varför initierades FoU-arbetet?

- Signs of Safety lyfter fram nätverksarbete som viktig del av socialt arbete med barn och familj. Långsiktigt arbete sedan många år och lätt att vara överens om, men...
- ... så kom ett ärende som satte frågan om nätverk som placeringsalternativ på sin spets och där enheterna inte kom överens.
- Det väckte starka känslor och synliggjorde att frågan inte var så enkel – det fanns ett "skav" att ta tag i.
- "Då ringer vi FoU"

Andel barn och unga 0–20 år placerade i nätverkshem av samtliga barn placerade i någon typ av familjehem (Socialstyrelsen, 2023)

Kommentar: Uppgifterna avser personer 0–20 år som har varit placerade någon gång under året. Placeringstypen familjehem omfattar tre placeringsformer: familjehem, jourhem och nätverkshem.

Uppgifterna avser heldygnsplaceringar. Uppgifterna omfattar asylsökande/ensamkommande.

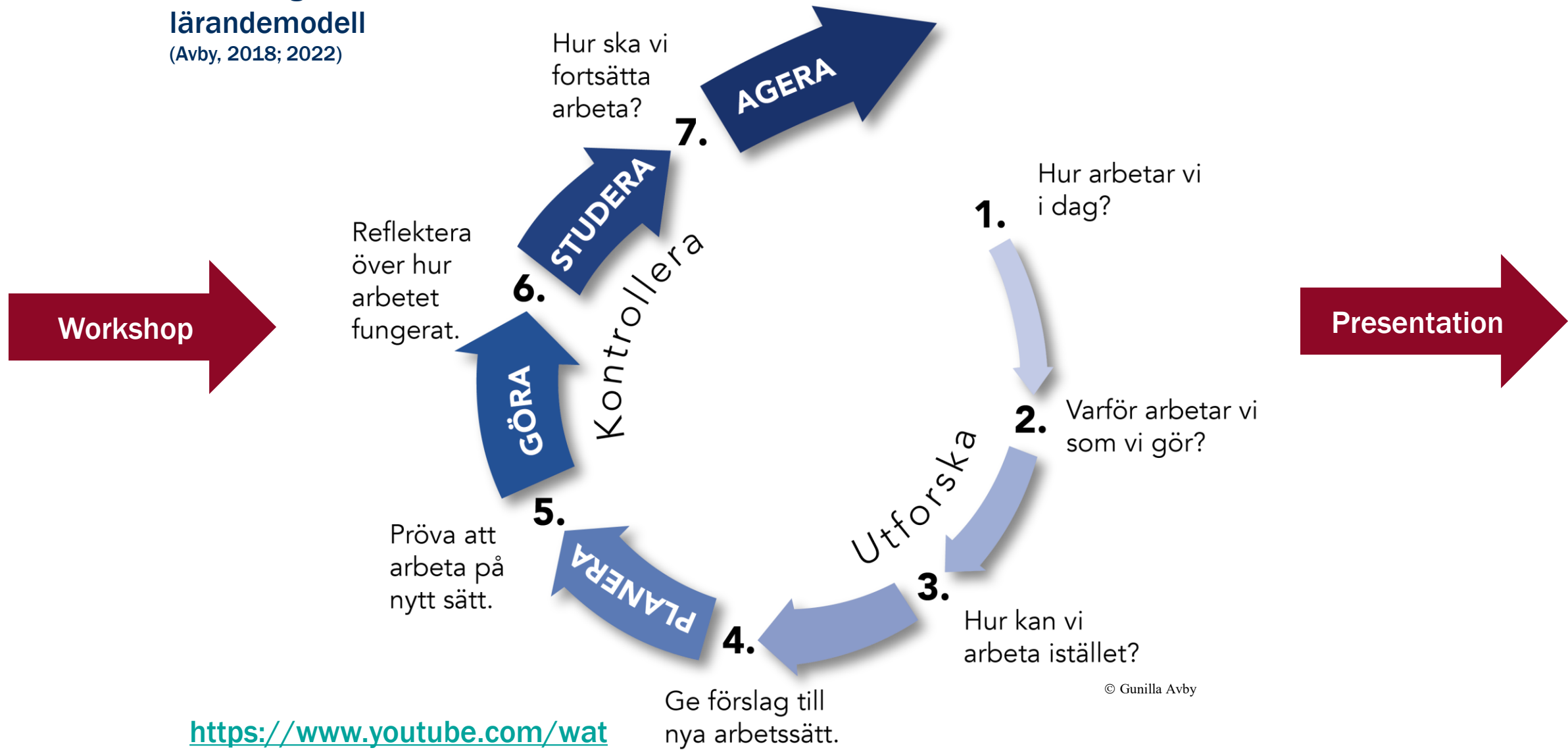
Uppgift saknas för Härryda och Partille på grund av sekretess samt för Öckerö på grund av bortfall.

Källa: Socialstyrelsens statistik om socialtjänster till barn och unga samt beställd statistik med kommunspecifika uppgifter som erhållits via epost 2023-09-25. Beräkningar av GR.

Lärspiralen

– en integrerad
lärandemodell

(Avby, 2018; 2022)

© Gunilla Avby

<https://www.youtube.com/watch?v=4ivIMNKEZH4>

Utvecklingsarbetets upplägg

1. Inventera frågor
2. Skapa arbetsgrupp
3. Reda ut frågetecken mellan enheter
4. Fördjupning/reflektion utifrån konkreta ärenden
5. Systematisk uppföljning
6. Summering i rapport
7. Förbättringsarbeten
8. Nytt försök till systematisk uppföljning
9. Presentation under halvdag

Upplägg på tillfällena för fördjupning

1. Kort introduktion av ärendet (max 20 minuter)
2. Fråga till gruppen: Behövs några förtydliganden för att vi ska kunna gå vidare till reflektionsdelen?
3. Hur har vi gjort för att säkerställa att barnet får en tillräckligt bra omsorg?
(15+10+5)
4. Hur har vi gjort för att säkerställa att barnet fått en tillräckligt säker tillvaro?
(15+10+5)
5. Utcheckning: Hur fungerade det här? Vilken tanke tar jag med mig?

Exempel på reflektioner

Tidig involvering av nätverk

Hade vi kunnat involvera nätverksfamiljen tidigare i processen? För att bidra till något positivt i familjen i ett tidigare skede (och kanske undvika placering)? Vågar vi jobba så? Det blir ju konstigt när det redan finns en "extramamma" i en familj och vi kommer in och "överprövar" det för att lagen kräver det. För mig handlar Signs of Safety om att vi erkänner de människor som faktiskt är viktiga, att vi låter dem bidra på det sätt som de kan och att vi hjälper dem att förstå när de ska hålla sig undan ifall det behövs.

Utforska hela nätverket

Med de arbetssätt vi använder idag hade vi nog utforskat nätverket mer. Det fanns ett stort nätverk – fanns det fler alternativ än detta unga par som dessutom hade en komplicerad relation till barnets biologiska förälder? Det här hade varit en utmanande placering för vem som helst att klara och både de och vi har undrat om det var rätt att lägga det på dem för det har påverkat deras liv så mycket och fortsätter att göra det.

Nätverkshemmets perspektiv

Ingången i nätverksplaceringen var att det skulle handla om några månader, under utredningen. Sen blev det flera år. Det är väldigt olika saker att säga ja till en kort tid och långsiktigt. Kan vi tänka mer förebyggande i placeringarna: Det är ett familjesystem, kanske måste jobba med dem som just det? Idag hade vi nog satt in vår mentorsfamilj som stöd. Kunde vi varit mer aktiva på andra sätt också? Eller kunde säkerhetsteamet legat kvar även när det övergick till placeringsbeslut? Nätverket fanns ju och vi hade flera nätverksmöten, men de droppade av efterhand i vardagen med barnet och så var det bara nätverkshemmet kvar. Det blev för tungt. Kunde vi gjort mer för att hålla kvar dem? Kan vi jobba mer med vad som händer efter nätverksmötet?

Frågor att fortsätta utforska:

- Hur jobbar vi tidigt med att hitta det nätverk som finns?
- Hur stora delar av nätverket utforskar vi?
- Finns det en risk att vi stannar vid dem som "räcker upp handen"?
- Hur involverar vi varandra över enhetsgränser när ett nätverk som vi redan lärt känna ska bedömas som familjehem, hur tar vi vara på kunskaper om risk/brister och skydd/resurser som vi redan samlat på oss?
- Om öppenvården ska börja jobba mer i nätverkshem, vad ska det innebära – vilka insatser (t.ex. COS)? Hur kunna prioritera det (extra resurser eller sluta göra något annat)?
- Om familjehemsenheten ska börja stötta fler nätverkshem, behöver de då kompetensutveckling av något slag?

Frågor som enheterna
uppmannades att jobba
vidare med i
förbättringsarbetena

Exempel på förbättringsidéer som formulerats

- Nya frågor för utredning av nätverkshem (guide)
- Hjälpa ungdomar att reparera skadade relationer (stöd)
- Förtydliga vilka kompensatoriska insatser som vi kan erbjuda när nätverkshem inte räcker till (lista)
- Förtydliga hur alla kan jobba med att identifiera och involvera nätverk (verktyg)
- Motivera familjehem att jobba med nätverk (temakväll)
- Lära mer om vad som bidrar till (in)stabilitet (sammanbrottsanalys)

Nätverksarbete – hur ser det ut då?

- Nätverkspersoner identifieras i de flesta utredningar, men oftast bara en person
- I knappt hälften av utredningarna var det tydligt vilken roll nätverkspersonen hade
- De identifierade personerna involveras sällan i utredningar, t.ex. bara i ca 10 procent av utredningarna som de intervjuas
- I öppenvården pratar man oftast med familjerna om deras nätverk, men det är bara i ca var tredje som de involveras
- Drygt hälften av de placerade barnen har kontakt med någon i sitt nätverk

Enligt vår
uppföljning
av pågående
ärenden

**Alicia och Hanna – vad
tänker ni om det här
utvecklingsområdet och
utvecklingsarbetet?**

Kontakt

Tack för oss!

Anna.Melke@goteborgsregionen.se

Alicia.Astrom@molndal.se

Hanna.Bergenheim@molndal.se